

Національний
транспортний
університет

Правові засади боротьби з корупцією

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Дні занять, час занять, аудиторія: будуть доступні згідно розкладу за посиланням <http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Кафедра правосуддя

Лекції проводить
доцент Матвійчук Анатолій Васильович

Контактна інформація електронна пошта: lawart.ma@gmail.com
телефон викладача: +380680805999

Адреса, номер аудиторії Проспект Володимира Івасюка, 2. Аудиторія 408

Час консультацій 10:00-13:00

Семінарські / практичні / лабораторні заняття проводить

Завідувач кафедри правосуддя, доктор юридичних наук,
професор **Матвійчук Анатолій Васильович**

Контактна інформація електронна пошта: lawart.ma@gmail.com
телефон викладача: +380680805999

Адреса, номер аудиторії Проспект Володимира Івасюка, 2. Аудиторія 408

Час консультацій 10:00-13:00

Анотація дисципліни:

Навчальна дисципліна «Правові засади боротьби з корупцією», є вибірковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність на транспорті», спрямована на вивчення студентами явища корупції, поняття, види, кваліфікації правопорушень, антикорупційні заборони і обмеження, видів відповідальності (кримінальної, адміністративної, дисциплінарної), фінансового моніторингу майнового стану чиновників, інституту викривачів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти отримають знання щодо правових засад боротьби з корупцією, антикорупційних обмежень і заборон, інституту викривачів, способи участі громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції, правил, щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. Під час навчання здійснюється аналіз законодавства України та міжнародних актів у сфері боротьби з корупцією, опрацювання навчальної й наукової літератури, вивчення позитивного досвіду протидії корупційній злочинності в зарубіжних країнах. Особлива увага приділяється визначенню дієвих механізмів запобігання та протидії корупції в Україні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Правові засади боротьби з корупцією» є корупційні діяння, їх правова кваліфікація, відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків, механізми протидії корупції, а також проблеми

застосування адміністративного, кримінального та іншого законодавства при розслідуванні та розгляді справ про корупцію. Вивчення чинного кримінального та антикорупційного законодавства, судової практики.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна "Правові засади боротьби з корупцією" має глибокі міждисциплінарні зв'язки, оскільки корупція є багатогранним соціальним, економічним та правовим феноменом. Вивчення корупційних правопорушень та проблем їх правозастосування пов'язане з такими науками та галузями знань: кримінальне право та кримінологія, адміністративне право, конституційне право, фінансове та податкове право, судоустрій та прокуратура, які віднесено до правових наук. Тісно пов'язана з економічними науками: аналізує економічні стимули корупційної поведінки, витрати та вигоди від корупції, а також її вплив на економічний розвиток країни. Державні фінанси та бюджетування: досліджують механізми розкрадання бюджетних коштів та шляхи підвищення прозорості фінансових потоків. Має безпосередній зв'язок з інформаційними технологіями та криміналістикою: розробляє методики розслідування корупційних злочинів, зокрема виявлення та фіксації доказів, використовують аналіз великих даних, моніторинг електронних декларацій, що сприяє виявленню корупційних схем.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Основні засади запобігання корупції;

Модуль 2. Суб'єкти правовідносин і методи роботи органів державної влади у контексті вимог антикорупційного законодавства;

Модуль 3. Відповідальність за корупційні діяння, правові засади відшкодування збитків, завданих внаслідок їх вчинення.

Модуль 1. Основні засади запобігання корупції

Тема 1. Корупція: поняття та зміст.

Сутність та поняття корупції. Зміст та класифікація причин корупції. Види корупції.

Тема 2. Сучасний стан корупції та проблема протидії корупції в Україні.

Об'єктивні та суб'єктивні причини поширеності корупції в Україні. Форми та методи протидії корупції в Україні.

Тема 3. Загальна характеристика антикорупційного законодавства та правові основи протидії корупції.

Законодавство у сфері запобігання і протидії корупції. Антикорупційне законодавство за часів незалежності України. Закон України «Про запобігання корупції»: структура та проблеми ефективності. Антикорупційна стратегія.

Модуль 2. Суб'єкти правовідносин. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення.

Тема 4. Суб'єкти правовідносин у сфері запобігання і протидії корупції. Види та повноваження суб'єктів протидії корупції.

Національне агентство з питань запобігання корупції. Національне антикорупційне бюро України. Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Спеціалізований антикорупційний суд України. Національна поліція. Корупційні ризики в діяльності державних службовців. Корупція у сфері державного управління. Сучасний стан корупції в правоохоронних органах.

Тема 5. Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.

Тема 6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Сутність та види конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів як професійно-етична проблема. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Тема 7. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції.

Громадянське суспільство і корупція. Громадський контроль як механізм протидії корупції. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції за Законом України «про запобігання корупції». Громадські організації у протидії корупції.

Тема 8. Сутність та види антикорупційних заборон та обмежень.

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження та запобігання щодо одержання подарунків та неправомірної вигоди. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Тема 9. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка.

Поняття та види антикорупційної експертизи. Механізм проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів. Суб'єкти здійснення антикорупційної експертизи. Спеціальна перевірка: сутність та порядок проведення. Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.

Модуль 3.

Тема 10. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.

Корупційне правопорушення: поняття, ознаки та класифікація. Види відповідальності за корупційні правопорушення. Адміністративна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Кримінальна

відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Цивільно-правова відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Дисциплінарна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, порядок ведення реєстру та порядок внесення відомостей. Обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності.

Тема 11. Міжнародна практика щодо запобігання і протидії корупції.

Дії світового співтовариства у запобіганні та протидії корупції. Міжнародна досвід щодо запобігання і протидії корупції. Врегулювання конфлікту інтересів, як передумови корупційного прояву. Міжнародний досвід запобігання конфліктам інтересів.

Методи контролю:

- Усні відповіді з метою з'ясування рівня розуміння матеріалу;
- Співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- Опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- Тестування різного рівня складності;
- Вирішення практичних задач;
- Письмові контрольні роботи;
- Перевірка виконання завдань для самостійної роботи;

- Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

Джерела для вивчення дисципліни:

1. Електронний ресурс бібліотеки НТУ <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>
2. Веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>
3. Веб-сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua>
4. Веб-сайт Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.
URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/specializovana-antikorupciyna-prokuratura>
5. Веб-сайт Спеціалізованого антикорупційного суду України. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>
6. Веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення дисципліни розраховується з використанням таких категорій

Контроль протягом семестру										Підсумковий контроль (залік)	Сума балів	
Модуль 1			Модуль 2									Модуль 3 (ІЗ)
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5 балів за тему (всього-по 15 балів на Модуль 1 і Модуль 2); - поточне тестування (перевірка засвоєння теоретичного матеріалу) – 5 балів (за один модуль); - виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів (за один модуль); - модульна контрольна робота № 1 – 5 балів; - модульна контрольна робота № 2 – 5 балів.										Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5 балів (всього -по 15 балів на Модуль 1 і Модуль 2); - виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів (за один модуль).										20		

Критерії оцінювання: Додаток 1 до Положення про організацію освітнього процесу у Національному транспортному університеті
http://vstup.ntu.edu.ua/pro_orhanizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf

Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.

Поточний та підсумковий контролі проводяться згідно з графіком освітнього процесу та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу деканату факультету / директорату інституту. Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету / директором інституту.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

Політика перескладання. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних/семінарських/лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням декана факультету / директора інституту передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

Академічна доброчесність: http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennnyantu_dobroch.pdf

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних

пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами слід до початку семестру звернутися до деканату факультету / директорату інституту та обговорити питання організації навчання.

При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це деканат факультету / відповідний підрозділ інституту.

Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу general@ntu.edu.ua або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

Електронна скринька для звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Канали зв'язку з розробником силабуса:

lawart.ma@gmail.com

телефон викладача - +380680805999

Рекомендована література:

Основна

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 03.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. 2025. № 8073¹-X. Ст. 1 - 212-24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. № 2447- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 24. Ст. 212. Дата оновлення: 08.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>
5. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 6. Ст.55. Дата оновлення: 09.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст.2056. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

Додаткова:

7. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. №1. Ст.2. Дата оновлення: 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
8. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України 14.10.2014 р. № 1699- VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 46. Ст.2047. Дата оновлення: 14.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text> (дата

звернення: 27.08.2020).

9. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. No 1698-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. No47. Ст.2051. Дата оновлення: 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

10. Кримінальний кодекс України: Офіц. Видання. - К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2001. – с. 336. ресурс: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

11. Закон України «Про очищення влади» : від 16 верес. 2014 р. No 1682-VII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.